

The walking cure

Walk-along som undersøgelsesmetode til brugeroplevelser

Christian Jantzen

is professor at the Department of Communication and Psychology at Aalborg University. His research is on experience design and cultural analysis with a focus on the practices of aesthetic capitalism. He is a member of the research group MÆRKK (Media & Aesthetics).

Marianne Lykke

is professor at the Department of Communication and Psychology at Aalborg University. Her research is on user-centered approaches to design and evaluation focusing on communication design in work-place environments and museum settings. She is a member of the research group e-Learning Lab.

Mette Skov

is associate professor at the Department of Communication and Psychology at Aalborg University. Her research is on interaction and experience design focusing on user practice, research design and evaluation methods. She is a member of the research group e-Learning Lab.

Abstract

Experiences are seminal for human well-being. But experiencing is a complex phenomenon challenging standard methods of data collection. Firstly, experiencing is an inner process, which cannot be observed neither precisely nor in its totality from an external position. Observation studies therefore do not sufficiently account for this inner process. Secondly, experiences are dual: on the one hand, experiencing is bound to a stream of moments of sensing and perceptions, on the other hand experience is a recollection of such experiencing. Memory is a retrospective, but fallible representation of these moments. Interviews draw on and activate memory, but they fail to grasp the actual moments of experiencing. This paper presents the

walk-along method as a way to deal with the complexity of experiencing. This method combines aspects of participatory observation and of interviewing as the researcher moves through space with the informants while they are moved by their surroundings.

Keywords walk along method, data collection, mobility, user experience, experience design

Indledning

Evnen til at opleve er central for den menneskelige eksistens. I oplevelsen bliver omgivelserne fysisk nærværende, ofte endda kropsligt påtrængende for os. Og vores selvforståelse er i høj grad baseret på autobiografisk erindring, dvs. på minder om hvad vi har oplevet. Men hvordan oplever mennesker egentlig? Og hvordan kan vi undersøge andre menneskers oplevelser? Der er en banal sammenhæng mellem disse to spørgsmål: en teori om oplevelser må nødvendigvis have metodologiske konsekvenser og omvendt så må metodevalg være baseret på en bestemt teoridannelse. I denne artikel vil vi derfor argumentere for anvendelsen af *walk-alongs* som en metode, der giver indsigt i andre menneskers måde at opleve på. Denne metode består i at følge interviewede på deres rute gennem et rum, mens interviewer deltager i informanternes interaktioner. Intervieweren er i bevægelse sammen med sine informanter og oplever på den måde, hvad der undervejs bevæger de interviewede. Oplevelser indebærer bevægethed og netop at gå er en af de mest fundamentale former, hvorved menneskekroppen bevæger sig i og med, henimod eller bort fra sine omgivelser.

Artiklen præsenterer hovedtrækkene ved en oplevelsesteori med fokus på de metodologiske udfordringer, som oplevelsesbegrebet stiller forskeren overfor. Derefter følger en kort redegørelse for, hvorfor mere gængse metoder ikke helt er i stand til at møde disse udfordringer. Derfor foreslås walk-along-metoden som et alternativ. Artiklen beskriver den videnskabshistoriske baggrund for metoden og de forskellige former, den kan anvendes i. Afslutningsvis argumenteres der for, hvad netop denne metode videnskabsmæssigt bidrager med – til forskeren såvel som til den interviewede.

Oplevelser

Oplevelser sker i kroppen og i sindet, mens vi er alene eller sammen med andre. De vedrører forandringer af neurofysiologisk (fx puls) og emotionel karakter i organismen, som bryder med hidtidige forestillinger og adfærdsrutiner. Dette brud skærper vores opmærksomhed mod omgivelserne, hvilket kan ændre vores opfattelse af omverden eller vores selvforståelse og derved udvide vores erfaringsgrundlag. (Jantzen, Vetner and Bouchet 2011, 154).

Ud fra denne definition kan der udledes fem kendetegn, der har metodologiske konsekvenser. For det første er oplevelser *situationsforankrede*. Det, som vi oplever, afhænger af den sammenhæng, hvor oplevelsen finder sted. Stedets fysiske beskaffenhed, tingens tekniske karakteristika, de mennesker, vi er sammen med, atmosfæren, vejrligt, lys, farve, duft, støj og andre forstyrrelser samt meget mere betyder noget for oplevelsens varighed og kvalitet. Det samme gør vores egen stemning og indstilling: altså vores evne og vilje til – aktivt – at forbinde os med netop denne konkrete situation.

Dette situationelle aspekt vedrører vores kropslige tilstedevær og vores engagement i et rum med specifikke karakteristika. Men oplevelser er også – og for det andet – *bevægende*. De implicerer tidslig udstrækning. Oplevelser er knyttet til "the immediate flux of life", hvor sanseindtryk og følelser følger på hinanden (James 1912, 117). I denne strøm opstår oplevelsen, når subjektets aktivitetsniveau ændres (fx når engagementet øges eller mindskes) eller når subjektets aktivitetsmodus skifter: fx mellem målrettet og legende adfærd (jf. Apter 1989). Fysiologisk set, er oplevelser således bundet til kvantitative og kvalitative forandringer i kroppens bevægethed, dens *arousal*, som i sig selv er konstant fluktuerende (Pfaff 2006). At oplevelser bryder den umiddelbare strøm af indtryk og forandrer subjektets aktivitet, er det tredje kendetegn. Oplevelser er *specifikke*: de fæstner opmærksomheden på strømmen ved at forstyrre den. De gør den oplevende opmærksom på at være en krop, der bevæges i en bestemt situation – noget som i en ikke-oplevende modus (altså i rutinehændelser) typisk tages for givet.

Rutiner bygger på erfaringer. Oplevelser er brud med hidtidige erfaringer, hvilket betyder, at oplevelser forudsætter erfaring. Oplevelser er erfaringsbrud, der konfronterer den oplevende med erfaringens begrænsning. Denne oplevelse af erfaringen giver mulighed for at danne ny erfaring, som sætter forventninger til, hvad

fremtidige situationer kan byde på og hvordan man hensigtsmæssigt kan gebærde sig. Oplevelsens kvalitet afhænger i den henseende af, i hvor vidt den faktiske situation overgår eller skuffer forventningen: altså i hvilken grad den oplevende overraskes. Vekselvirkningen mellem oplevelse og erfaring er det fjerde kendetegn. Oplevelser bygger på og skaber erfaring. De er *dynamiske*.

Det femte kendetegn ved oplevelser er, at de er *komplekse*. Oplevelser er kropsligt umiddelbare, dvs. forankrede i den situation, hvor organismen bevæges, men de er også kognitivt evaluerende, hvor den oplevede bevægethed erindres og forbindes med andre erfaringer. Oplevelser er noget, der hænder kroppen. Oplevelser finder sted i en strøm af sanseindtryk. På den anden side er oplevelser samtidig noget, der huskes som meningsfuldt, efter at de er hændt. Oplevelser erindres som specifikke øjeblikke, der i en bestemt situation stod ud fra strømmen (Jantzen 2013). Denne erindring er, ret beset, en ny situation.

Denne kompleksitet er en metodologisk udfordring, fordi den erindrede oplevelse ikke svarer fuldstændig til den umiddelbare oplevelse i situationen. Dette har Nobelprisvinderen Daniel Kahneman påpeget i sin argumentation for mere retvisende målinger af menneskers faktiske lykkefølelse (Kahneman 1999). De fleste målinger er retrospektive: de måler, hvordan folk husker deres velvære på et bestemt tidspunkt, på et andet sted og i en anden tid end det her-og-nu, hvor der måles. Denne erindrede lykke hæfter sig ved få mindeværdige øjeblikke og negligerer derved den strøm af umiddelbare, men flygtige oplevelser, som disse øjeblikke var del af. *Memorability* er, siger Kahneman, bundet til ét højdepunkt i hele hændelsesforløbet og til dets afslutning. Disse to punkter i øjeblikkenes strøm danner grundlag for fortolkningen af forløbets overordnede betydning og derfor for, hvad der erindres om strømmen. Hvad der faktisk hændte subjektet, mens det var i færd med at opleve, er gået tabt. Erindringen er altid en mere eller mindre fejlbehæftet kognitiv oplevelse af det, der engang blev kropsligt oplevet.

Det fører til følgende metodologiske pointe: Hvis vi som forskere vil undersøge menneskers oplevelser af konkrete situationer, så kan vi ikke nøjes med at registrere, hvordan mennesker erindrer oplevelserne; vi bør også registrere hvad og hvordan mennesker oplever, når og mens de oplever. En sådan undersøgelse bør derfor forholde sig til to konstellationer af tid og rum. Den første er i den

strøm af øjeblikke, hvor noget opleves: altså mens kroppen neurofysiologisk er i bevægelse. Vi bør følge den oplevende trin for trin gennem forløbet for at finde ud af, hvad der hænder og hvordan den oplevende (re)agerer i forhold til det, der hænder. Men vi bør også interessere os for, hvordan det hændte bliver mindeværdigt og hvordan det reflektivt tilkendes betydning for den oplevende. Det sker i en anden konstellation: efter hændelsen og ofte et andet sted, end hvor det hændte – derhjemme, på arbejdet, i festligt lag etc., hvor det der engang hændte kroppen fortælles som en oplevelse af fx opbyggelig, tragisk eller spøjst karakter. Det er en ny situation, hvor det hændte fortælles: hvor det sammenfattes, forkortes, udvides med alskens tildigtninger og hvor det får en morale. Det oplevede begynder at blive transformeret til erfaring og bliver en del af den oplevendes selvfremsættelse. Og dette sker altså efterlods.

Metodevalg

Hvad er så den bedste vej til at undersøge andre menneskers oplevelser? Nogle eksperimentelle metoder giver interessante indsigter i, hvordan mennesker oplever *in situ* – om end det fortrinsvis vil være oplevelser i en kunstig, ikke-naturlig setting. Galvanic Skin Response (GSR-metoden) egner sig fortrinligt til at måle fluktuationer i den oplevendes bevægethed, men den skaber ikke indsigt i, hvad der specifikt udløser disse ændringer. Det gør eye-tracking til gengæld. Den måler, hvad der er i fokus og hvor længe dette fokus fastholdes (Magnussen et al. 2017). Omvendt, så måler den ikke, hvordan dette fokus påvirker bevægetheden. Disse to metoder kan kombineres, hvilket giver et rigt materiale af sansedata, der dokumenterer både den bevægethed (GSR) og den specificitet (eye-tracking), som kendetegner oplevelser (Bonde and Larsen 2017). Disse data fortæller dog ikke noget om oplevelsens erfaringsdannende og forventningsbrydende kendetegn – altså om oplevelsens dynamik. Disse metoder registrerer, hvad der hænder, mens det hænder. De undersøger ikke det hændtes meningsfuldhed eller dets betydning for den oplevendes autobiografi.

Hvad angår betydningen af og for det levede liv, har de kvalitative metoder en metodologisk fortrinstillig. Og interviewet er blevet paradigmatisk for kvalitativ forskning (Denzin 2001). Det er særligt velegnet til at undersøge de forståelser, som mennesker danner sig af det hændte. Interviewet aktiverer erindringen af det

hændte, hvorimod selve hændelsen er på rum- og tidslig distance. I interviewet afdækkes den erfarede oplevelse, dvs. den retrospektive fortolkning af det hændte, som ikke erindres i sin konkrete, situerede bevægethed, men i sin mere overordnede betydning for den interviewedes aktuelle liv. Interviewet transformerer hændelsen til erfaring.

Lige modsat de eksperimentelle metoder registrerer interviews ikke, hvad der hænder, mens det hænder. Det gør til gengæld observationsstudier. Disse kommer – ligesom interviewet i øvrigt – i mange former (Szulevics 2015). Varigheden kan variere betragteligt. I det længevarende forløb, hvor observatøren 'hænger ud' med en bestemt gruppe, bliver vedkommende en deltager i aktiviteter, som gruppen foretager sig. Dette er typisk for etnografiske studier (Hastrup 2015). Denne form for deltagerobservation vil være for ressourcekrævende, når det er afgrænsede situationer og ikke etniske eller sociale grupper, der undersøges. Her er feltobservation, hvor observatøren betragter det liv, som udfolder sig naturligt på et konkret fysisk sted, mere oplagt (Schatzman and Strauss 1973). Denne metode egner sig til at dokumentere, hvad der hænder: hvornår det hænder, hvem og hvor mange der deltager, hvilke aktiviteter deltagerne udfører, hvorledes de reagerer på stedet og hvordan de interagerer med hinanden. Men dette registreres udefra: det er observatørens syn på situationen, der dokumenteres. Dette kan give detaljerede beskrivelser af situationen, men det fortæller intet om, hvordan deltagerne selv sanser og føler det, der hænder (Kusenbach 2003). Metoden giver ikke adgang til deltagerens umiddelbare oplevelser: til hvordan det hændte egentligt bevægede dem og hvad der i grunden overraskede (hvilket vedrører oplevelsens dynamiske aspekt).

Feltobservationer beskriver situationen, mens den hænder. Interviews beskriver, hvad mennesker erindrer om situationen og hvordan de forstår dette i forhold til deres liv. Feltobservationer er på distance fra denne forståelse, mens interviews er på distance fra situationen. Det er derfor nærliggende at bringe interviewet ind i situationen: altså at interviewe mennesker, mens de er i bevægelse og i gang med at opleve situationen. Det er, hvad der sker i *walk-alongs*, som af nogle forskere betegnes som "walking interviews" (Evans and Jones 2011; Jones et al. 2008). Forskeren samtaler her med respondenter om indtryk, overvejelser og beslutninger, mens de sam-

men bevæger sig i rummet. Metoden kombinerer styrkerne ved henholdsvis feltobservationerne og interviews. Den bruger den fortrolighed og tryghed, som det gode interview skaber mellem interviewer og den interviewede, til at få indsigt i deltagerens emotionelle og kognitive reaktioner, mens de er i gang med at opleve situationen sammen med interviewer. I modsætning til det traditionelle forskningsinterviews retrospektive karakter giver walk-alongs indblik i deltagerens umiddelbare oplevelse af situationen og i de første refleksioner, som deltageren foretager sig for at forstå, hvad der i grunden hænder: altså i oplevelsens første konstellation af tid og rum.

Walk-alongs

Metoden er oprindeligt udviklet inden for humangeografi og bysociologi med henblik på at undersøge stedets betydning for menneskers hverdagsoplevelse af deres eget nabolag (Carpiano 2009; Evans and Jones 2011; Kusenbach 2003). Forskeren følger byboeren på tur gennem sit eget kvarter og får gennem samtale indsigt i, hvordan beboeren oplever sig selv i samspil med omgivelserne. Formålet er at undersøge beboernes naturlige rutiner, der gør nabolaget sammenhængende, meningsfuld og værdiladet for de lokale: fx hvad anses for 'farlige områder' eller hvilke minder knytter sig til bestemte steder?

Denne forskningsinteresse hænger sammen med "the mobility turn" inden for samfundsvidenskaberne, som slog igennem efter årtusindskiftet (Sheller and Urry 2006). Denne vending bygger på tre præmisser. Den første er, at samfundsmæssige processer og relationer er noget der – bogstaveligt talt – *finder sted*, og at det ikke er ligegyldigt, hvor de finder sted (Hein, Evans and Jones 2008, 1268). Det betyder for det andet, at samfundsmæssighed er kropbundet, "embodied" (ibid., 1269). Mennesket udfolder sig socialt ved sin kropslige tilstedeværelse på stedet og mellem steder. Samfundsmæssighed indebærer derfor for det tredje bevægelse. I forlængelse af Simmels mikrosociologi, så må sociale relationer opfattes som dynamiske. Mennesker forbinder sig med hinanden, fjerner sig fra hinanden, knytter sig til steder og forlader dem igen (Simmel 1998). Samfundet bliver til ved kroppes bevægelse: "Bodies sense and make sense of the world as they move bodily in and through it, creating discursively mediated sensescapas that signify social taste

and distinction, ideology and meaning" (Büscher, Urry and Witchger 2011, 6). Mobilitetsforskning drejer sig derfor om at undersøge, hvordan verden gennem bevægelse erkendes og får mening som en samfundsmæssighed.

For at kunne erkende bevægelsens samfundsskabende betydning, må undersøgelsen selv være i bevægelse. Det er derfor, at mobilitetsforskningen har udviklet et katalog af mobile metoder (for en oversigt, jf. Büscher, Urry and Witchger 2011; Fincham, McGuinness and Murray 2009). Walk-along er en af disse metoder. Den har den skønhed, at den benytter sig af den mest fundamentale af alle kroppens bevægelsesformer: nemlig at gå (Solnit 2001). At gå er grundlæggende for kroppen: "Walking is not just what the body *does*; it is what the body *is*" (Ingold and Vergunst 2008, 2). Og at gå sammen med den interviewede betyder derfor, at forskeren får del i de sansemæssige oplevelser, i de refleksioner, som disse fremkalder, og i de interaktioner som finder sted inden for gruppen og med stederne som følge af oplevelserne og refleksionerne. Mens forskeren bevæger sig gående gennem landskabet med sine informanter, opbygges der således trin for trin et fælles erfaringsgrundlag. Forskeren bliver gennem sin egen bevægelse delagtig i det, der i situationen også bevæger informanterne. Walk-alongs er derfor en oplagt måde at undersøge oplevelser på, fordi metoden kan indfange det situerede, bevægende, specifikke og dynamiske ved oplevelsen.

Walk-alongs kan designes på forskellige måder (Evans and Jones 2011). I den ene ende af skalaen er de 'naturlige' walk-alongs, hvor forskeren følger i fodsporet af informanten, der bestemmer ruten i et landskab, vedkommende er fortrolig med (Kusenbach 2003). Informanterne rekrutteres blandt faste beboere, der agerer værter for forskeren på ruten. Forskeren har inviteret sig selv med på den daglige tur. Her gælder forskningsinteressen menneskers måde at skabe og bekræfte mening der, hvor hverdagen leves. Gåturen sker uden instruktion: altså som om det var en helt almindelig gåtur.

I den anden ende af skalaen er der 'guidedede' walk-alongs, hvor forskeren fastlægger ruten, som den interviewede skal gå. I modsætning til de 'naturlige' walk-alongs er det her forskeren, som er fortrolig med ruten, mens den for den interviewede ofte vil være mindre kendt. Forskeren inviterer den interviewede til at gå en bestemt strækning under ledsagelse (Gebauer 2009). Forskningsinteressen gælder her, hvordan en bestemt rute, som forskeren altså har

fastlagt, opleves af mere eller mindre tilfældigt passerende, der er rekrutteret på stedet: hvad lægger de særligt mærke til, hvordan reagerer de fysisk på det, hvad siger de om det etc.?

Der er en række mellemformer på denne skala. Nogle undersøgelsesdesigns nøjes ikke med at følge efter de fastboende, men stiller også semistrukturerede spørgsmål undervejs (fx Clark and Emmel 2008). Dette design ligger over mod de 'naturlige' walk-alongs pol. Over mod den 'guidedede' walk-alongs pol ligger designs, hvor stedet er fastlagt, men ruten er fri. Forskningsinteressen gælder her måden hvorpå de interviewede – typisk besøgende – finder deres egen vej i et bestemt rum, som de ikke dagligt færdes i: altså hvordan de orienterer sig, hvad de hæfter sig ved, hvordan dette påvirke deres rytme og bevægelsesmønstre og hvordan de undervejs interagerer kropsligt og verbalt (Hitchings and Jones 2004).

Vi har selv brugt metoden i en række undersøgelser med henblik på at få indsigt i forhold, der fremmer eller hindrer brugeroplevelsen på steder, som er designet til at skabe ny erkendelse gennem oplevelser (Lykke and Jantzen 2016; Lykke, Skov and Jantzen 2019; Skov, Lykke and Jantzen 2019). Fælles for disse steder er, at de er (del)udstillinger på et relativt begrænset areal inden for en større museal kontekst: et kunstmuseum (ZKM i Karlsruhe) og et science center (Experimentarium i København). Det er steder, som den besøgende som regel ikke på forhånd kender til fulde. Undersøgelsesernes formål var at registrere de interviewedes umiddelbare oplevelser, mens de interagerede med udstillingernes artefakter og samarbejdede med hinanden. Deltagerne blev rekrutteret ved udstillingens indgang og de forskellige walk-alongs blev gennemført med 'naturlige' enheder af besøgende: altså med enkeltindivider (på ZKM) eller med grupper, der i forvejen besøgte udstillingen sammen som fx par, venskabsgrupper, klassekammerater, familier (ZKM og Experimentarium). I gruppeundersøgelserne var deltagerne altså væsentlig mere fortrolige med hinanden end med udstillingen.

Vores undersøgelser ligger altså over mod den 'guidedede' pol af skalaen uden at ruten var fuldstændigt styret af interviewereren. Det var nemlig en vigtig pointe ved undersøgelserne at lade folk følge deres egen vej gennem udstillingen, fordi vi var optaget af følgende emner:

- **Rytme og rute** gennem udstillingen (i hvilken rækkefølge benytter de sig af de forskellige installationer, hvad vælges fra, hvor afbryder de besøgende ruten?)
- **Stemning** (hvad karakteriserer stemningen?)
- **Adfærd og interaktion** (hvilke installationer interageres der med, hvilke handlinger gentages?)
- **Reaktioner** (hvad lægger de mærke til undervejs, hvad overrasker dem, hvilke installationer er sjove, kedelige, frustrerende eller engagerende?)
- **Dialog** (hvordan taler de indbyrdes om alt dette? hvordan danner de en fælles forståelse af deres oplevelser?)

The walking cure

Walk-alongs undersøger mennesker i bevægelse. I forhold til oplevelsesteori betyder dette, at metoden giver et mere tro billede af, hvad der sker, mens mennesker er i færd med at opleve noget. Den gør i modsætning til feltobservationer forskeren delagtig i menneskers oplevelse af situationen: af deres kropslige bevægethed, af hvad de specifikt hæfter sig ved og overraskes over samt af hvordan dette ændrer eller påvirker (forstærker, svækker) deres orientering og deres situationsforståelse. Metoden giver altså forskeren bedre adgang til oplevelsens 'hånden' og til de spæde skridt henimod forståelsen af, hvad der er hændt: dvs. til det dynamiske samspil mellem tidligere erfaringer, oplevelsens brud med disse og ny erfaringsdannelse. En sådan adgang har traditionelle, 'stillesiddende' interviewtilgange ikke. De undersøger den interviewedes erfaringer med erindrede oplevelser og registrerer derfor fortrinsvis dannet erfaring: dvs. minder om højdepunkter – ikke bevægelsens fluktuationer mellem mere og mindre intense øjeblikke og den oplevelsens genealogi, der udspringer heraf.

At der faktisk er forskel mellem 'gående' og 'stillesiddende' interviews, viser en undersøgelse af Evans og Jones (2011). De fordelte deres respondenter i tre grupper: en gruppe blev interviewet på klassisk vis, en anden gennemførte 'naturlige' walk-alongs og en tredje blev først interviewet 'stillesiddende' og derefter 'gående' (altså ved 'naturlige' walk-alongs). I alle tre tilfælde var emnet respondenternes relation til deres nabolag. Men der var forskel mellem de tre grupper i, hvad de talte om og hvordan de talte om det. Walk-alongs affødte mere stedsspecifikke data, hvorimod de tradi-

tionelle interviews oftere kom til at handle om andet end netop nabolaget: fx om den interviewede selv eller om byrummet i almindelighed. I walk-alongs var der betydeligt større fokus på byrummets faktiske form. Desuden havde de 'stillesiddende' interviews en tendens til systematisk at glemme visse kendetegn ved byrummet: fx fabrikker, offentlige bygninger og infrastruktur (kanaler, viadukter). Tilstedeværelse i byrummet udløste endvidere flere spontane tilkendegivelser om de fysiske omgivelseres karakteristika og kvaliteter end de traditionelle interviews, hvor disse holdningstilkendegivelser i højere grad skulle hjælpes på vej af forskeren.

Der skabes med andre ord en anden viden om stedet i walk-alongs end i 'stillesiddende' interviews. Walk-along-metoden er derfor en løsning – en *cure* – på den metodologiske udfordring, som vi indledningsvist adresserede: nemlig at oplevelser ikke kun bør undersøges retrospektivt, men også mens de hænder. Oplevelser er både det, der hænder i en strøm af øjeblikke (i et her-og-nu), og det, der huskes som autobiografisk betydningsfuldt (i et andet her-og-nu). De 'stillesiddende' interviews egner sig fortrinligt til at undersøge dette andet her-og-nu. De 'gående' interviews skaber indsigt i det første her-og-nu.

I vores egne undersøgelser af oplevelser kombinerer vi derfor disse to metoder. Vi har fulgt de interviewede trin for trin gennem udstillingerne og deltaget med dem i oplevelsen. Efterfølgende har vi 'stillesiddende' talt med dem om det oplevede og hvad den betyder for deres selvforståelse. I denne samtale er de interviewedes erindring blevet hjulpet ved at vise dem billeder fra dele af udstillingen. På den måde har samtalen ikke kun drejet sig om højdepunkter, men også om selve den bearbejdningsproces, hvorved oplevelser bliver til erfaring. Det allerede glemte eller det oversete er blevet gjort aktivt i dannelsen af en mere omfattende mening om det netop hændte.

Også i det traditionelle interview kan der ske en aktiv videnskabelse hos den interviewede. Interviewerens spørgsmål sætter tanker i gang om sammenhænge, der hidtil er blevet negligeret. Det giver den interviewede mulighed for at se visse hændelser i et nyt lys. Derved kan interviewet endog tilskrives en terapeutisk værdi, idet den interviewedes fortolkning af det hændte i interviewets løb kan integrere og rekonstruere oplevelsen i vedkommendes selvfortælling (Rossetto 2014). Denne terapeutiske effekt sker, når rekon-

struktionen af det oplevede selv bliver kropsligt oplevelsesrigt for den interviewede. Interviewet bliver så en "talking cure," hvilket var Freuds egen ordknappe karakteristik af den psykoanalytiske terapiform (Freud 1995, 8).

Vores erfaring er, at walk-alongs fører til væsentligt længere spadsereture gennem udstillingen end når besøgende bare observeres i frit trav, uden interviewere. På ZKM varede et observeret besøg i udstillingen mellem 2 og 15 minutter. Når folk blev interviewet steg besøgets varighed til mellem 10 og 90 minutter. Metoden kan derfor *ikke* betegnes som naturalistisk. De data, den frembringer, er 'kuraterede' af interviewerens intervention i situationen. Den er således en intersubjektiv metode, hvor interviewerens og de interviewede i fælleskab bidrager til (data om) oplevelsen (Pink 2015). Interviewerens tilstedeværelse foranlediger – måske forleder – de interviewede til at standse op og fundere, hvor de ellers ville være fortsat. Den gør dem måske mere modtagelige for at lade sig overraske. Walk-alongs gør folk opmærksomme på det, som til dagligt ofte forbliver i baggrunden. Derved leverer de et lille bidrag til at få folk til at se det ny og anderledes i det, de antog var velkendt: deres omgivelser. Også i den henseende kan metoden siges at være en "walking cure".

Referencer

- Apter, Michael. *Reversal theory: Motivation, emotion and personality*. London: Routledge, 1989.
- Bonde, Anders, and Birger Larsen. "Studying the aesthetics of images and advertising films. Combining systemic-functional grammar and audience physiology." *Akademisk kvarter* 16 (2017): 75-96.
- Büscher, Monika, John Urry, and Katian Witchger. "Introduction: mobile methods." In *Mobile methods*, edited by Monika Büscher, John Urry, and Katian Witchger, 1-19. New York: Routledge, 2011.
- Carpiano, Richard M. "Come take a walk with me: The 'Go-Along' interview as a novel method for studying the implications of place for health and well-being." *Health & place* 15, no. 1 (2009): 263-272.
- Clark, Andrew, and Nick Emmel. "Walking interviews: More than walking and talking." In *Peripatetic practices: A workshop on walking*, London, 2008. <http://eprints.ncrm.ac.uk/1103/>

- Denzin, Norman K. "The reflexive interview and a performative social science." *Qualitative research* 1 no. 1 (2001): 23-46.
- Evans, James, and Phil Jones. "The walking interview: Methodology, mobility and place." *Applied Geography* 3, no. 2 (2011): 849-858.
- Fincham, Ben, Mark McGuinness, and Lesley Murray, eds. *Mobile methodologies*. Berlin: Springer, 2009.
- Freud, Sigmund. *Five Lectures on Psycho-Analysis*. Harmondsworth: Penguin, 1995.
- Gebauer, Inga. *Atmosphären in Einkaufsstrassen. Eine Untersuchung auf der Königstrasse in Stuttgart anhand der VIAT-Methode*. Stuttgart: Indicatus, 2009.
- Hastrup, Kirsten. "Feltarbejde." In *Kvalitative metoder. En grundbog*, edited by Svend Brinkmann, and Lene Tanggaard, 55-80. København: Hans Reitzel, 2015.
- Hein, Jane R., James Evans, and Phil Jones. "Mobile methodologies: Theory, technology and practice." *Geography Compass* 2 no. 5 (2008): 1266-1285.
- Hitchings, Russel, and Verity Jones. "Living with plants and the exploration of botanical encounter within human geographic research practice." *Ethics, Place and Environment* 7 no. 1-2 (2004): 3-18.
- Ingold, Tim, and Jo Lee Vergunst. "Introduction." In *Ways of walking. Ethnography and practice on foot*, edited by Tim Ingold, and Jo Lee Vergunst, 1-20. New York: Routledge, 2008.
- James, William. *Essays in radical empiricism*. London: Longmans, Green & Co, 1912.
- Jantzen, Christian, Mikael Vetner, and Julie Bouchet. *Oplevelsesdesign. Tilrettelæggelse af unikke oplevelser*. Frederiksberg: Samfundslitteratur, 2011.
- Jantzen, Christian. "Experiencing and experiences. A psychological framework." In *Handbook on the experience economy*, edited by Jørgen Sundbo, and Flemming Sørensen, 146-170. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2013.
- Jones, Phil, Griff Bunce, James Evans, Hannah Gibb., and Jane R. Hein. "Exploring space and place with walking interviews." *Journal of Research Practice* 4 no. 2 (2008): D2.
- Kahneman, Daniel. "Objective happiness." In *Well-being: The foundations of hedonic psychology*, edited by Daniel Kahneman, Ed

- Diener, and Norbert Schwarz, 3-25. New York: Russell Sage Foundation, 1999.
- Kusenbach, Margarethe. "Street phenomenology: The go-along as ethnographic research tool." *Ethnography* 4 no. 3 (2003): 455-485.
- Lykke, Marianne, and Christian Jantzen. "User Experience Dimensions: A systematic approach to experiential qualities for evaluating information interaction in museums." *Proceedings of the 2016 ACM on Conference on Human Information Interaction and Retrieval* (2016): 81-90.
- Lykke, Marianne, Mette Skov, and Christian Jantzen. "High pulse: Visitor experiences with an experiential exhibition engaging families to co-creation, collaboration and dialogue" (2019). (endnu upubliceret)
- Magnussen, Rikke, Maria Zachariassen, Nikita Kharlamov, and Birger Larsen. "Mobile eye tracking methodology in informal E-learning in social groups in technology-enhanced science centres." *Electronic Journal of e-Learning* 15, no. 1 (2017): 46-58.
- Pfaff, Donald W. *Brain arousal and information theory: Neural and genetic mechanisms*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 2006.
- Pink, Sarah. *Doing sensory ethnography*. London: Sage, 2015.
- Rossetto, Kelly R. "Qualitative research interviews: Assessing the therapeutic value and challenges." *Journal of social and personal relationships* 31, no. 4 (2014): 482-489.
- Schatzman, Leonard, and Anselm L. Strauss. *Field research: Strategies for a natural sociology*. Englewood Cliffs: Prentice Hall, 1973.
- Sheller, Mimi, and John Urry. "The new mobilities paradigm" *Environment and planning A* 38, no. 2 (2006): 207-226.
- Skov, Mette, Marianne Lykke, and Christian Jantzen. "Introducing walk-alongs in visitor studies: A mobile method approach to studying user experience." *Visitor Studies* (2019). (accepteret)
- Simmel, Georg. *Hvordan er samfundet muligt?* København: Gyldendal, 1998.
- Solnit, Rebecca. *Wanderlust: A history of walking*. New York: Penguin, 2001.
- Szulevics, Thomas. "Deltagerobservation." In *Kvalitative metoder. En grundbog*, edited by Svend Brinkmann, and Lene Tanggaard, 81-97. København: Hans Reitzel, 2015.